

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică” se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina”, „Ardeleana”, „Auraria”, „Beregsana”, „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de păstrare”
Miercurea, „Cassa de păstrare” Seliște, „Chioveana”, „Cordiana”, „Corvineana”, „Crișana”, „Detunata”, „Doina”, „Economia”
Cohalm, „Economul”, „Făgețana”, „Fortuna”, „Furnica”, „Grănișterul”, „Hațegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Iulia”, „Lipovana”,
„Lugoșana”, „Luceafărul”, „Mercur”, „Mielul”, „Munteana”, „Mureșana”, „Mureșanul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Olteana”, „Oraviceana”,
„Patria”, „Plugarul”, „Poporul”, „Racoșana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, „Selăgeana”, „Sentinela”, „Sileșania”, „Someșana”, „Steaua”,
„Timișana”, „Ulpiana”, „Unirea”, „Victoria”, „Vlădeasa”, „Zărândeana” și „Zlăgheana”.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—.

DIRECTOR
Dr. CORNEL DIACONOVICH.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul VII.

Sibiu, 29 Ianuarie 1905.

Nr. 5.

Un apel.

Urmările crizei agricole din anul trecut încep a se manifesta în unele părți ale țării în condițiunile cele mai îngrijitoare. Deși numai din unele ținuturi restrinse, dar totuși de pe teritoriul unei părți destul de însemnate a Transilvaniei, sosesc știri despre o adevărată foamete, despre insuficiența și reaua calitate a hranei și despre boalele înfricoșate ce întotdeauna însoțesc aceste neajunsuri. Și ce este mai îngrijitor: stăm abia la începutul relelor, cari numai de acum înainte se vor întinde asupra unui teritor mai larg și vor lua dimensiuni tot mai mari și mai serioase.

Intre asemenea împrejurări credem, că cercurilor chiămate a îngrijii de bunăstarea și dezvoltarea economică a poporului nostru, li-se impune datorința, de a se ocupa cu toată serioșitatea de calamitățile ivite și de a căuta căi și mijloace pentru prevenirea și delăturarea lor.

Afară de organele statului, a căror activitate în direcțiunea atinsă rămâne afară de cadrul competenței și preocupățiunilor organului nostru, despre cari știm însă, că nici odată nu s'au distins prin un zel deosebit când ajutorul lor a fost reclamat în deosebi de interesele poporului nostru, și afară de biserică și școala română cari cu mijloacele mai mult morale de cari dispun, de sigur vor ști să-și facă datorința și în împrejurările grele de cari vorbim, — credem că în sinul poporului român cele mai competente organe de a întervenii și de a da mână de ajutor pentru întimpinarea pericolului serios ce amenință astăzi o parte destul de considerabilă a teritoriului locuit de poporul nostru, sunt fără îndoială Băncile ro-

mânești, cari dupăcum inșele susțin — nici odată nu au fost și nu au voit să fie întreprinderi de pură speculațiune, ci instituțiuni naționale de ordine superioară, create și susținute anume pentru înaintarea intereselor economice ale poporului nostru.

Acest rol și această mențiune a Băncilor noastre impune conducătorilor lor astăzi deadreptul datorința, de a lua măsuri excepționale pentru combaterea relelor ivite, și împrejurarea că chiar în momentul de față stau în preseara adunărilor generale, le înleznește foarte mult împlinirea acestor datorințe.

Noi, din a noastră parte, nu am întârziat a atrage atențiunea cercurilor competente la stările ce după toată probabilitatea aveau să urmeze după recolta rea din anul trecut, și într'o întregă serie de articole, am expus în primul rând consecuențele ce Băncile, după părerea noastră, aveau să le tragă din situațiunea dată. Aceste expuneri, ce atunci multora li-se păreau exagerări neintemeiate, astăzi încep a se adeveri tot mai mult, și institutele cari au profitat de sfaturile noastre, și au știut să-și întocmească afacerile pentru viitorul mai apropiat în senzul directivei ce li-s'a dat, de sigur nu vor avea să regrete măsurile preventive ce eventual le vor fi luat.

Apreciările noastre asupra situațiunii create de criza agricolă din anul trecut, au avut atunci în vedere mai mult numai problema de a ocrotii interesele proprii și directe ale Băncilor față cu toate eventualitățile, iar interesele clientelei lor, cari în mod indirect ating în măsură mare și interesele institutelor financiare, au fost considerate numai în cât privește înlesnirile ce vor fi de făcut la replătirea împrumuturilor vechi și la încuviințarea în condițiuni extraordinare a împrumuturilor noue ce se vor cere.

Aceste măsuri astăzi însă nu vor mai fi pretutindenea suficiente, ci în multe locuri se va ivi trebuința de a da *ajutoare directe* pentru potolirea cel puțin în parte a calamităților ce încep a lua caracterul unei adevărate catastrofe.

În asemenea locuri li-se impune Băncilor noastre, mai mult de când oricând până acuma, datorința serioasă, ca la distribuirea profitului cu ocaziunea proximei adunări generale să și impună cea mai mare abnegațiune, și renunțând cu desăvârșire la urcarea dividendei ori la susținerea unei dividende exagerate, să dea cu amândouă mâinile din rodul anului trecut pentru ușurarea sortii și pentru scăparea de peire a acelei clientele, din ale cărei sudori și-au câștigat întreaga lor avere.

Numai la caz dacă vor observă o asemenea atitudine, Băncile noastre vor putea dovedi ceea ce le place a susține, că nu urmăresc scopul de a *exploata*, ci că au mențiunea de a *sprigin* poporul nostru în viața lui economică. Și într-o adevăr, numai încât această deviză va fi sinceră și serioasă, numai într-o atâta are și publicul nostru motive de a face deosebire între Bănci românești și străine și de a sprigin cele dintâiu.

La accentuarea mai pronunțată a acestor momente ne-a îndemnat impresiunea penibilă ce în zilele din urmă ne-a lăsat prim- articolul unui ziar național — numele nu imoartă, — care arătând dimensiunile îngrijitoare ce le ia foamea într'un mare ținut românesc și critică chiar și faptul că în asemenea stări se mai fac în alte părți ale țării colecte pentru instituțiuni naționale de caracter cultural, — și totdeodată publică și bilanțul unei bănci românești din același ținut, care în toiul foametei înfricoșate arată un profit curat ce corespunde la aproape 30% ale capitalului social.

Asemenea aparițiuni la nici un caz nu vor ridica prestigiul institutelor noastre financiare, dacă aceste nu vor ști să se ridice peste nivelul vederilor înguste ale politicii de dividende, și nu vor documenta cea mai mare abnegațiune în momentul când o parte a clientelei lor nu are nici pâinea de toate zilele.

Și totul ce Băncile noastre vor ști face în asemenea stări grave în interesul clientelei lor, nu va fi o jertfă improductivă, ci se va răsplăti însutit în viitor, când poporul nostru, totdeuna recunoscător, va avea iarăși zile senine și-și va aduce aminte de binefacerile de cari a avut parte.

Interesele restante și tranzitoare.

Revizorii și membrii comitetului de supraveghiere conștientoși nizuiesc a se convinge la încheierea anului de gestiune despre ființa și prețuirea corectă a singuraticelor valori specificate la inventar. Spre scopul acesta confruntază poziție de poziție și suma finală a acestor valori cu diferitele evidente a lor și după ce s'au convins că inventarul în totalitatea sa este exact, că valorile arătate sunt în ființă și prețuirea lor este reală îl provăd cu clauzula de aprobare uzitată.

Tot așa confruntază la compunerea conturilor de încheiere datele bilanțului și ale contului de rezultate cu registrele și în deosebi cu saldurile singuraticelor conturi din Maestru și aflându-le în consonanță, le subscriu pe lângă clauzula de aprobare. În decursul acestor operațiuni revizorii dau de cele mai demultele ori preste unele date, a căror realitate și exactitate din registre nu se vede și așa acceptază de regulă cifrele prezentate de contabil și anume din următoarele două motive: 1. fiindcă în lipsa cunoștințelor de specialitate recerute adeseori nici nu se află în poziție de a se putea convinge de exactitatea pozițiilor din chestiune și 2. chiar având priceperea de lipsă, stabilirea exactității ori neexactității acelor poziții reclamă o muncă cu mult mai complicată și obositoare, decât sunt dispuși respectivii a sacrifica oficiului lor.

Dintre aceste date sunt de relevat: *interesele restante* și *interesele tranzitoare*, cari se găsesc aproape în fiecare bilanț, cele dintâiu între active și cele din urmă între active și pasive. La cenzurarea bilanțului comitetul de supraveghiere dă preste aceste două poziții și trece fără observare preste ele, adeseori fără a ști da samă cât de mult se alterează câștigul dacă interesele restante și tranzitoare anticipate sunt arătate în bilanț neexact și necorăspunzător adevărului. Dacă d. ex. interesele restante sunt prezentate la active cu K 16,000 și de fapt sunt numai K 12,000, câștigul curat va fi arătat cu K 4000 mai mare, decât este în realitate. Dacă mai departe interesele tranzitoare sunt arătate la active cu K 6400—, iar în realitate nu fac decât K 4400. atunci iarăși câștigul va fi mai mare cu K 2000. Tot astfel, când interesele tranzitoare din pasive se prezintă d. ex. cu K 9000— și valoarea lor efectivă este numai de K 6000—: câștigul va fi mai mare decât este în realitate cu K 3000—.

De aici se vede, că interesele restante și tranzitoare reclamă toată și speciala atențiune a organelor de control, fiindcă în abuzurile ce se pot întâmpla cu cifrele acestea, fie din greșeală, fie cu intențiune, zace un pericol, care poate cauza ruina societăților.

Intrebare este acum, pe ce cale se poate convinge organul de control despre exactitatea și realitatea intereselor restante și tranzitoare arătate în bilanț.

Suma intereselor restante a ajuns în bilanț astfel, că contabilul a extras poziție de poziție toate restanțele și apoi le-a sumat. Dacă singuraticile poziții restante sunt exacte și sumarea bună: atunci cifra pusă în bilanț este reală. Convingere sigură se poate câștiga despre aceasta numai, dacă se confruntază fiecare poziție a extrasului cu registrul respectiv spre a controla dacă nu a rămas ceva afară, și în caz de consonanță se sumează întreg extrasul.

Interesele tranzitoare, atât cele din active, cât și cele din pasive ajung în bilanț astfel, că contabilul face o consemnare a acelor interese încasate, cari privesc anul de gestiune următor; suma acestora se trece la

pasive. O altă consemnare va cuprinde interesele plătite de institut pro anul proxim de gestiune, suma cărora va fi la active. Tot astfel se trec în bilanț și alte sume încasate resp. plătite în contul anului următor sub alți titli. Pentru controlarea exactității acestor sume va trebui revizuită și calculată fiecare poziție și aflând și suma lor finală în consonanță: organul de control va putea fi liniștit, că din cifrele puse în bilanț sub acești titli va rezulta câștigul corespunzător zilei de încheiere a bilanțului.

Problema, ce au să o rezolve controlorii cu interesele restante și tranzitoare este grea și recere muncă asiduă, care însă trebuie să o presteze organele de control în interesul oficiului lor plin de responsabilitate, a reputațiunii lor personale și a institutului ai căror controlori sunt.

Am reprodus aceste observări fugitive ale unui profesor de școală comercială, publicate în „M. P.“, fiind ele de interes și de actualitate și pentru cetitorii noștri și cercurile conducătoare ale băncilor noastre, cărora dela înființarea acestei reviste în continuu le-am atras și noi atențiunea asupra intereselor restante și tranzitoare, ca unele poziții elastice, dela a căror calculare și prezentare exactă depinde foarte mult realitatea bilanțului.

Anul economic 1904.

La începutul unui period nou, trebuie să facem o reprivire asupra fenomenelor economice ale anului trecut. În anul trecut s'a făcut mult pe acest teren, dar și mai multe s'au pregătit, așa că celor îndeplinite vor urma fapte nouă și însemnate. Schimbările în viața economică se întâmplă în mod continuativ, formațiuni nouă se ridică pe baza celor vechi, căci vederi și trebuințe nouă trebuie să așteptăm în forme deosebite, iar țările și popoarele cari nu se alătură mișcărilor naturale, vor rămâne înapoi, s'au vor fi cu totul exchise dela progres. Acest gând ne ocupă pe noi, când facem o reprivire asupra întâmplărilor și lucrărilor unui an, voind a obține facitul acestora, și făcând aceasta nu putem delătura sentimentul de tristețe și rușine, că în Europa întreagă, dar și mai mult dincolo de Oceanul atlantic s'au făcut lucruri însemnate pe toate terenele culturale și economice pe când la noi în Ungaria timpul a trecut nefolositor și ori ce activitate a fost și mai departe împedecată prin nefericita luptă politică, căreia i-a adus țara de ani încoace atâtea jerife. În alte locuri spiritele sunt încordate de cele mai însemnate probleme economice și social-politice, iar la noi se nimicesc cele mai bune puteri în ceartă neproductivă și nu sunt în stare a deschide izvorul buneistării pentru viitor. Sub astfel de împrejurări se înțelege de sine că nu am ajuns departe. Unde am fi putut ajunge sub împrejurări politice normale, conduși de un guvern energie, nu se poate constata precis, dar *un lucru se poate constata cu pozitivitate, că adecă cu toată cearta politică, și cu toată recolta slabă, regres din punct de vedere economic totuși nu s'a ivit.* Semnele cele mai principale și mai sigure ale situațiunii economice, capacitatea de consum a populațiunii, puterea de contribuțiune și de economisire, starea bursei și prețurile tuturor efectelor nu arată nici o schimbare nefavorabilă.

Cel mai mare rău în viața economică a anului trecut l'a cauzat *recolta cea rea.* După doi ani bogați o recoltă slabă, care ne-a adus ce e drept grâu destul, dar cu mult prea puțin porumb, cartofi și nutreț, așa că prima dată după mai mulți ani am fost siliți la

import. Recolta anului 1903 s'a prețuit cu mai mult de 2900 milioane coroane, iar a anului 1904 va fi cu cel puțin 500 milioane coroane mai redusă și trebuie să recunoaștem că agricultura noastră s'a arătat destul de tare pentru a suportă o astfel de reducere a venitelor. Mai departe trebuie să se recunoască, că cultura agricolă face progrese continue. Resultatul în cifre a recoltei de cereale este următorul:

	1904	1903	1902	1901	1900
	mii de măști metrice				
grâu	36·12	42·84	46·50	41·43	40·90
secară	11·50	11·46	11·36	11·90	12·66
orz	10·40	13·34	13·57	12·36	14·05
ovăs	8·74	12·72	11·10	12·69	12·44

Pe terenul industrial e de înregistrat o ameliorare cu deosebire privitor la industria de fer și mașine și de sigur ar fi fost de constatat un progres însemnat în această branșă dacă ar fi urmat stărei de ex-lex un period de muncă intensivă legislativă. Durere însă aceasta nu s'a întâmplat. S'a votat ce e drept legea de investițiune cu unele schimbări, dar aici nu poate fi vorba de nește măsuri parțiale, ci de un sistem bine-precugetat de măsuri organice ce stau în legătură firească una cu alta, în înțelesul cărora statul însuși dă pe de-o parte naștere la muncă, iar pe de altă parte impuls prin o legislativă rațională. În anul trecut s'a asigurat cu ajutorul statului zidirea alor 26 fabrici nouă în cari s'au investit K 17 mil. și în cari vor avea ocupațiune 4000 lucrători. Mai departe s'a asigurat extinderea la 9 fabrici cu suma de K 4 milioane. Numărul fuselor la fabricațiunea de humbac va fi în anul curent cu mai mult de 100,000 mai mare, se vor înființa țăsătorii nouă și alte etablamente industriale, dar această acțiune ce promite nește rezultate destul de frumoase s'a întrerupt din când în când, pentru că întreprinzătorii nu prea aveau plăcere de a se legă într'un mod oareșicare, în urma încercărilor nouă politice, iar pe de altă parte pentru că ministrului de comerț îi erau legate mâinile. Aceia însă, cari au cauzat închiderea parlamentului, n'au ideile de paguba ce o suferă statul în urma aceasta.

Mijloacele de comunicațiune nu au suferit o schimbare mai considerabilă, s'au făcut însă pregătiri cari vor fi pentru viitor de mare însemnătate. Mai întâiu de toate este vădită nizuința de a înființa căi ferate vicinale în lungime de mii de kilometri. În anul trecut s'au predat circulațiunii linii ferate vicinale în lungime de 105 km., s'a început construirea pentru 267 km. și s'a conces definitiv 594 km., iar 331 km. s'au primit în administrare. Venitele împreunate cu circulațiunea căilor ferate ungare au ajuns în ultimile 10 luni suma de K 246·6 milioane și arată pe lângă toată recolta slabă o urcare de K 11·4 mil.

Piețele de capitaluri au stat de astădată sub influința războiului din estul Asiei, căci ambele părți au făcut împrumuturi considerabile. Afară de aceasta cele mai multe state au avut recerinte însemnate, cari au absorbit o parte din economisiri. La noi nu s'a întâmplat o schimbare mai însemnată, cu toată recolta slabă a avut influință nefavorabilă asupra capitalurilor. Cu toate acestea suma depozitelor va ajunge cu încheierea anului trecut suma de K 2750 milioane, față de K 2592 milioane în anul 1903. Etalonul de interese s'a susținut la noi la înălțimea de până aci, cu toate că în Germania s'a urcat cu 1%, iar Anglia a rămas pe lângă 4%. Banca Austro-Ungară și-a mărit iarăș stocul metallic cu K 55 milioane așa că acum stă în privința acoperirii circulațiunii de bancnote la locul prim. În urma cererilor înmulțite institutul a trebuit să primească material de cambii cu o miliardă de coroane mai mult

ca în anul 1902 și ca urmare a putut plăti o dividendă mai mare. Starea împrumuturilor de escompt și lombard acordate de acest institut în Ungaria a fost:

	Ianuarie	Aprilie	Iulie	Oct.	Nov.	Dec.
	milioane			coroane		
1904 . . .	112.1	111.0	117.8	221.7	207.5	230.6
1903 . . .	107.9	99.8	128.4	176.4	156.4	137.5
1902 . . .	122.4	120.6	159.0	134.1	133.4	123.0

Activitatea cu privire la emisiuni nu a fost în anul trecut așa de dezvoltată, abstragând împrumuturile de stat rusești, japoneze, germane, engleze, austriace și ungare. Prete tot a lipsit imboldul la întreprinderi noi și cu deosebire întreprinderi industriale sunt puține de notat. Emisiunile au fost în Anglia 200 milioane funți sterlingi, în Franța 1900 milioane franci, în Germania 1800 milioane mărci. În Austria s'au emis cam 400 milioane coroane dintre cari 125 milioane rentă de coroane și în Ungaria 80 milioane rentă de coroane. O notă caracteristică a anului trecut a fost nizuința băncilor de a mări puterile capitaliste și de a înființa însoțiri puternice, fie prin coalițiune, fie prin fuziune. Germania a făcut începutul, iar Austria și Ungaria au urmat acest exemplu. Fondări nouă în Ungaria sunt:

	1904	1905
43 bănci	K 6.790,000	K 3.535,000
28 case de păstrare	„ 3.430,000	„ 1.885,000
50 întreprinderi industriale	„ 26.456,000	„ 13.335,000
6 linii ferate vicinale	„ 22.909,000	„ 4.049,600
2 institute de asigurare	„ 200,000	„ 400,000
29 diferite societăți pe acții	„ 3.265,750	„ 4.283,000
500 însoțiri	„ —	„ —

Laolaltă s'au făcut fondări nouă în sumă de K 63.051,000 față cu K 27.488,000 în anul 1903, afară de aceasta 32 de întreprinderi și-au urcat capitalul cu K 21.609,000, până când 16 și-au redus capitalul cu K 5.312,000. Dintre cele 500 însoțiri cari s'au înființat au fost 242 însoțiri de credit, 223 însoțiri de consum și 35 însoțiri de lăptărie. În anii 1902 până 1904 s'au înființat cu totul 1750 de însoțiri.

Pietele de efecte au arătat la începutul anului o îmbunătățire, până când a izbucnit războiul în estul Asiei și a produs un fel de panică în afacerile de bursă. După un timp oarecare, când s'au mai liniștit spiritele și s'a putut face o reprivire mai clară asupra urmărilor, ce le poate avea acest război, au început din nou urcările de curs, dar au fost iarăși zădărnice prin recolta cea slabă ca urmare a secetei, ce a bântuit întreaga Europă de mijloc. *m.*

JURISDICȚIUNE.

Publicarea anunțurilor societăților pe acțiuni. Alinea primă a §. 198 a L. C., precum se știe, pretinde între altele: ca bilanțul anual al soc. pe acții, examinat din partea comitetului de supraveghiere, precum și raportul direcțiunii către adunarea generală să se publice cu 8 zile înainte de ținerea adunării generale. Scopul acestei publicări este ca despre mersul afacerilor și situația materială a societății să fie informați nu numai acționarii, ci și toți aceia, cari stau ori voiesc să intre în ceva relațiuni de drept cu societatea pe acții. Acestei dispozițiuni a legii unele societăți, între cari și unele institute de bani de ale noastre au crezut ai satisface astfel, că deodată cu convocarea adunării generale au adus la cunoștința

celor interesați, că bilanțul și raportul anual al direcțiunii se pot vedea în localitățile societății. Acest mod de publicare însă n'a fost admis de toate forurile judecătorești; astfel Tabla reg. din B.-Pesta a enunțat sub Nr. 2928/904 că *expunerea bilanțului și al raportului direcțiunii în localul institutului nu este suficient, ci pentru a-le face accesibile orișicui, bilanțul și raportul direcțiunii trebuie publicate în foile designate pentru publicațiunile societății.* *

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 27 Ianuarie 1905.

Piața internă de bani arată puține schimbări; circulațiunea se mișcă și acum în cadre modeste, din care cauză discontul a rămas în general nealterat. Ultimo însă va provoca după toată probabilitatea o încredare a etalonului, căci deja de acum băncile mari arată o rezervă oarecare. Cambii vieneze de prima bonitate s'au discontat cu 3% și cambii de portofoliu dela dela 3 $\frac{1}{4}$ %—4% în sus.

Pe piața berlineză discontul privat, redus mai întâiu la 2 $\frac{3}{8}$ %, s'a urcat mai târziu la 2 $\frac{1}{2}$ %, pro ultimo se capătă bani cu 3%. În Londra în urma ofertei mari discontul privat s'a redus la 2 $\frac{1}{2}$ %; totastfel stă discontul și în Paris.

COMUNICAȚIUNE.

Asignațiunile postale adresate în România. Conform unei ordinațiuni a ministrului de comerț de dato 15 crt. de aci înainte sumele asiguate în România trebuie indicate în mandatele postale cu numirile de „Lei“ și „Bani“ uzitate în România și nu cu „Francs“ și „Centimes“ ca pân'acum. Plătirea asigurațiunilor postale cu „Francs“ și „Centimes“ se refuză din partea oficiilor postale române și se retrimet oficiilor postale ungare spre rectificare. *

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

Rugare. On. direcțiuni ale institutelor noastre de bani sunt rugate să binevoiască a ne transpune imediat după încheiere câte un exemplar al bilanțului și contului lor de profit și pierdere pro anul de gestiune 1904.

Redacțiunea.

„**Bănățana**“, institut de credit și de economii soc. pe acții este firma unei noue bănci românești fondată în Caransebeș cu capital social de K 10,000 împărțit în 100 de acții à K 100. Membrii ai direcțiunii au fost numiți din partea fundatorilor dnii Nicolae Theodorovits, Ilie Peiescu și Lazar Zebeleanu.

„**Bănățana**“, institut de credit și de economii soc. pe acțiuni în Bucoveș. Al III-lea an de gestiune al acestui institut, se încheie, conform bilanțului dela 31 Dec. 1904, cu active totale de K 103,952— și cu un

beneficiu net de K 2775.— față de active de K 78,286.— și profit net de K 2405.— în 1903. Ca ram principal de afaceri s'a menținut Escontul care se cifrează în total cu K 100,693.— (în 1903 K 75,002.—) din care K 52,415.— sunt Cambii cu acoperire hipot. În bilanțul precedent a fost și poziția „Cereale“, cu K 584.— care din bilanțul ultim lipsește. În schimb aflăm ca poziție nouă „Efecte proprii“ cu K 446.—. La pasive sunt următoarele poziții mai principale: Capital social, acum deplin vărsat cu K 20,000.—. Fond de rezervă, urcat dela K 1000.— la K 3000.—. Depozite spre fructificare K 24,403.— arătând față de 1903 o creștere de K 12,137.— și Reescont K 52,363.— în creștere față de 1903 cu circa K 7000.—. Venitul brut de K 9725.— este mai mare decât în 1903 cu circa K 3000.—. Adunarea generală este convocată pe 12 Februarie 1905.

*

„Cassa de păstrare“, societate pe acțiuni în Sasca-montană. Bilanțul acestui institut pro 1904 se încheie ceva mai nefavorabil decât cel al anului precedent de gestiune, realizându-se în 1904 numai un profit net de K 16,113.—, față de K 18,863.— în 1903, deși operațiunile s'au dezvoltat și activele de K 605,381.— sunt cu circa K 102,000.— mai mari decât în 1903. Cauza acestei reduceri este a se căuta în creșterea regiilor și a Reescontului mai mare decât în anul precedent. Escontul, principalul ram de afaceri, arată o creștere de circa K 33,000.— (starea K 315,915.—); Imprum. hipot. s'au sporit dela K 157,294.— la K 188,405.— asemenea Cred. camb. cu acop. hipot. dela K 56,597.— la K 84,398.—. Dintre pasive au crescut Rezervele cu circa K 5500.— la K 25,719.— și Reescontul—cu însemnata sumă de circa K 120,000.— la K 212,909.—. Depozitele spre fructificare din contra arată o reducere de circa K 24,000.— la K 193,770.—. Venitul brut s'a cifrat în 1904 cu K 47,541.— față de K 43,656.— în 1903. Adunarea generală (a IX-a) este convocată pe 26 Februarie n. 1905.

*

„Cordiana“, institut de credit și de economii soc. pe acțiuni în Fofeldea, și-a convocat a VII-a adunare gen. ordinară pe 26 Februarie a. c. când între altele va fi a se alege și întreg comitetul de supraveghiere cu mandat pe trei ani. Bilanțul pro 1904 arată în comparațiune cu bilanțul anului de gestiune precedent următoarele schimbări mai însemnate și anume creșteri: la Escont de circa K 53,000.— (starea K 330,616.—) și la Imprum. hipot. de circa 17,000.— la K 34,723.—. Din contra poziția Debitori s'a redus în mod considerabil dela K 26,679.— la K 965.—. Totalul activelor de K 377,194.— este cu circa K 44,500.— mai mare decât în 1903. Dintre pasive asemenea au crescut Depozitele spre fructificare cu circa K 20,000.— la K 161,547.— și Reescontul cu circa K 21,000.— la K 119,116.—, în fine Rezervele dela K 7450.— la K 9463.—. Celelalte poziții sunt aproape neschimbate. Profitul net al anului 1904 se cifrează cu K 7801.40 (în 1903 K 7745.39), iar venitul brut a fost K 23,262.— (în 1903 K 20,581.—).

*

„Sătmăreana“, institut de credit și economii, soc. pe acții în Seini își convoacă a XIII adunare generală ordinară pe 21 Februarie n. c. când vor fi a se alege trei membrii în direcțiune, eventual unul în comitetul de supraveghiere. Bilanțul pro 1904 se încheie cu un profit curat de K 33,265.87 cu K 2104.09 mai mult decât în anul precedent. La

active Escontul cambial se cifrează cu K 244,166.19 față de K 311,935.39 din anul 1903; Imprumaturile cambiale cu acop. hipot. 706.643.62 față de K 463,719.72; creditele hipotecare cu K 74,261.98 față de K 55,881.49; Creditele personale cu K 4225.— față de K 5395; Creditele de cont-curent cu K 22,268.98 față de K 1181.38; Efectele cu K 4736.25 față de K 4700; și în fine Realitățile cu K 22,572.— față de K 27,582.10. În total activele sunt de K 1.096,378.91 față de K 891,541.78 din anul precedent.

La pasive avem de remarcat: Depozite spre fructificare de K 326,522.73 față de K 271,544.52; Reescontul cu K 462.454 față de K 343,520.—; Fondul de rezervă cu K 31,902.83 față de K 17,097.55; fondul special de rezervă cu K 3247.74 față de K 2965.67 iar cel de penziune cu K 9584.70 față de K 4114.05. Interesele tranzitorii figurează cu K 23,682.— față de K 18,244.09 din anul 1903.

*

„Voileana“, cassă de economii, societate pe acții în Voila. (cottul Făgăraș) Primul bilanț al acestui institut fondat la 1903 cu un capital social de K 60,000.— s'a încheiat la 31 Decembrie 1904 cu un profit net de K 7208.34 și cu active totale de K 208,443.53. Pân'acum institutul acesta se ocupă numai cu Escontul de cambii, care deja în primul an de gestiune se cifrează cu K 206,631.50, iar Reescontul cu K 92,237.—. Din capitalul social de K 60,000.— s'a vărsat până la finea anului 1904 suma de K 46,619.70, iar Depozitele spre fructificare se prezintă cu K 61,061.41. Venitul brut al anului 1904 s'a urcat în total la K 15,471.31.

*

Adunări generale au ținut resp. convocat următoarele bănci românești și anume:

- 21 Ianuarie a. c. „Banca Poporală“, Dej.
- 23 Ianuarie a. c. „Șoimușana“, Șoimuș.
- 30 Ianuarie a. c. „Nera“, Bozoviciu.
- 4 Faur a. c. „Patria“, Blaj.
- 6 Faur a. c. „Țibleșana“, Caiianul-mic.
- 7 Faur a. c. „Ulpiana“, Grădiște.
- 9 Faur a. c. „Racoșana“, Șeica-mare.
- 12 Faur a. c. „Voileana“, Voila.
- 19 Faur a. c. „Cugiereana“, Cugir.
- 21 Faur a. c. „Sătmăreana“, Seini.
- 26 Faur a. c. „Cassa de păstr.“, Sasca-mont.
- „Cordiana“, Fofeldea.
- 20 Martie a. c. „Lucașfăru“, Vêrșeț.

Rectificare. Alinea a doua din darea noastră de seamă asupra institutului „Cugierana“ publicată în Nr. nostru ultim se referă la Reescont și nu la „fond special de rezervă“ cum s'a cules din eroare, — iar suma de K 10,130.70 din bilanțul „Racoșanei“ nu reprezintă un nou ram de afaceri: „Imprumaturi pe efecte“, cum s'a afirmat greșit, ci suma din cestiune reprezintă valoarea „Efectelor proprii“ ale acestui institut.

SUMAR.

Un apel. — Interesele restante și tranzitoare. — Anul economic 1904. — Jurisdicțiune: Publicarea anunțurilor societăților pe acțiuni. — Revista financiară: Situațiunea. — Comunicațiune: Asignațiunile postale adresate în România. — Societăți financiare și comerciale: Rugare. „Bănățana“ (Caransebeș), „Bănățana“ (Bucoveț), „Cassa de păstrare“, „Cordiana“, „Sătmăreana“, „Voileana“, Rectificare.

Bursa de efecte din Viena și Budapesta.

Cursul din 25 Ianuarie 1905.

%	V A L O R I	Viena vinde	Bpesta vinde
	Datoria publică comună.	v. cor.	p. 100 k
5	Renta unit. în hârtie, Mai, Nov., 16% dare	100-40	100-50
5	" " arg. Ian., Iulie. 16% " "	100-30	100-50
4	Lozuri d. a. 1854 à fl. 250— v. c. 20% " "	—	—
5	" " " 1860 à fl. 500— " 20% " "	158-35	158-75
5	" " " 1860 à fl. 100— " 20% " "	189-60	190—
—	" " " 1864 à fl. 100— " 20% " "	279—	280—
	Datoria publică austriacă.		
4	Renta austr. aur., scut. de dare	119-85	120—
4	" " Cor.	100-45	100-50
3 1/2	" " de invest.	91-90	—
	Datoria publică ungară.		
4	Kenta ung. aur. scut. de dare	118-80	119-10
4	" " Cor. " " "	98-60	98-80
3 1/2	" " " " " " " " " "	89-85	90-25
—	Impr. ung. cu premii à 100 fl. " " "	215-50	217—
4	" p. regul. Tisei sc. de dare	167—	167—
4 1/2	Oblig. de regalii croat-slav. " " "	102-70	102-50
3	Impr. p. regul. Porților de fier " " "	84-60	84—
4	Oblig. rurale croato-slavone " " "	—	99-50
4	" " ungare " " "	99-15	99-30
	Alte datorii publice.		
5	Los. p. regularizarea Dmării, à 100 fl.	281-80	—
4	Obl. Soc. Temeș-Bega	98-50	98-50
5	Imp. cu prem. al orașului Viena	104-75	—
2	" " sêrbesti à 100 fr.	102-50	—
—	Oblig. cu premii a C. fer. turc. à 400 fr.	133-25	—
—	Impr. bulgar 1889	113-75	113—
	Scrisuri fonciare și a. a.		
4	Instit. de Cred. fonc. austr.	100-50	—
3	" " " " " cu premii, 1880	319-50	—
4	Banca austro-ungară 40 1/2 ani	101-50	101-45
4	" " " " " 50 ani	—	—
4 1/2	Banca comerc. ung. Pesta	101—	100-25
4 1/2	Obl. com. ale Băncii com. ung., Pesta, repl. 110% în fl.	108-50	108—
4	Obl. com. ale Băncii com. ung., Pesta, 50 1/2 ani	100-50	101—
4	" " " I Casse de păstr. patriot., Pesta	98—	99—
4	Inst. de credit fonciar ungar	100-15	100-15
3 1/2	" " " " " " " " " " "	100-10	100-25
4 1/2	Banca ipotecară ungară	100-90	101-50
4	" " " " " " " " " " "	101-20	99-50
4	" " " " " cu premii	280—	141-50
3 1/2	Banca hip. ung. cu premii	—	114—
5	Albina, Sibiu	—	102-50
4 1/2	Cassa de păstrare Sibiu, em. IV.	—	102-50
4 1/2	Inst. de credit fonciar Sibiu, em. VI.	—	101-75
	Lozuri.		
	Basilica, à fl. 5—	22-50	23-25
	Credit, à fl. 100—	487—	488—
	Clary, à fl. 40— v. c.	168—	—
	Buda, à fl. 40—	174—	175—
	Pálffy, à fl. 40—	182—	185—
	Crucea roșie austriacă, a fl. 10—	55-65	56—
	" " ungară, à fl. 5—	30—	31—
	Rudolf, à fl. 10—	69—	—
	Salm, à fl. 40— v. c.	228—	—
	Salzburg, à fl. 20—	80—	—
	St. Genois à fl. 40— v. c.	—	—
	Impr. cu prem. al oraș. Viena, 1874	540—	—
	Triest, à fl. 50—	—	—
	"Jó sziv", à K. 4—	—	10-75
	Valute.		
	Galbini austr. sau ung.	11-38	11-43
	" c. reg.	11-37	11-33
	Napoleon d'or (20 frci sau 8 fl. aur)	19-13	19-14
	20 Marce germ. aur	23-57	23-58
	Ruble rusești de hârtie per bucată	—	2-54 3/4
	Bilete germ. 100 M.	117-65	117-75
	" franc. 100 Fr.	—	95-90
	" ital. 100 Lire	95-70	95-70
	Ruble, bilete, 100	254-25	—
	Lei românești, 100	—	94-40

Prețul per bucată

Bursa de mărfuri din Budapesta.

Cursul din 25 Ianuarie 1905.

		per 100 kg. vinde . .	19-55—20-25
Grâu de Bănat	" " " " "	19-85—20-55	
" " Tisa	" " " " "	19-75—20-35	
" " Pesta	" " " " "	19-75—20-25	
" " Alba-reg.	" " " " "	19-65—20-25	
" " Bacica	" " " " "	14-45—15-05	
Secară	" " " " "	14-05—14-65	
Orz	" " " " "	13-65—14-50	
Ovês	" " " " "	15-40—15-60	
Porumb	" " " " "	—	
Rapiță	" " " " "	—	
Untură de porc B.-Pesta	" " " " "	124—	
Slănină (clisă)	" " " " "	103—105—	

Bursa de București.

Cursul din 25 Ianuarie 1905.

		vinde Lei	102 1/4
Renta amort. 1881 de 5%	" " " " "		
" " 1892 5%	" " " " "		
" " 274 mil. 4%	" " " " "		93 1/2
" " 1898 4%	" " " " "		90 1/4
Fonciare rurale 5%	" " " " "		100 3/4
" " 4%	" " " " "		92 1/2
Scris. fonc. urb. Bucuresci 5%	" " " " "		92 1/4
" " Iași	" " " " "		88

„Cassa de păstrare (reuniune)“ în Săliște.

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de **practicant** la „Cassa de păstrare (reuniune)“ în Săliște, (comitatul Sibiu) se publică prin aceasta concurs cu termenul de 15 Februarie 1905 st. nov.

Reflectanții la acest post, carele va fi dotat cu un salariu anual de 720 Coroane, au să documenteze absolvarea unei școli comerciale, cu examen de maturitate.

Cei cu praxă în afaceri de bancă vor fi preferiți.

Săliște, în 18 Ianuarie 1905.

Nr. 4. (2—2)

Direcțiunea.

„SENTINELA“

instituti de credit și de economii, soc. pe acț. în Satul-nou.

Nr. 1. (3—3)

Publicațiune.

Cu începere dela 1 Ianuarie 1905. institutul de economii și credit ca societate pe acții „Sentinela“ reduce etalonul de interese după depunerile vechi cu 0-25%, iar la depunerile noi cu 0-50%.

Direcțiunea.

„SĂTMĂREANA“, institut de credit și economii societate pe acții în Seini.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Sătmăreana“, soc. pe acții în Seini prin aceasta sunt invitați*) la a

XIII-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Seini la 21 Februarie st. n. 1905 la 9 oare a. m. în localul institutului.

Obiectele:

1. *Constituirea biroului.*
2. *Raportul anual al direcțiunii.*
3. *Raportul comitetului de reviziune.*
4. *Stabilirea bilanțului pe a. 1904 și votarea absoluturului.*
5. *Impărțirea profitului curat.*
6. *Fixarea prețului marcelor de prezență.*
7. *Alegerea a 3 membrii în direcțiune.*
8. *Eventuala alegere a unui membru în comitetul de suprav.*
9. *Eventuale propuneri în înțelesul §-lui 39 din statute.*

Seini, la 17 Ianuarie 1905.

Direcțiunea.

*) La adunarea generală au vot numai acei acționari, cari cel puțin jumătate de an mai înainte sunt trecuți în registrul acționarilor și ca atari cel puțin până la miezul zilei premergătoare adunării generale au depus la cassa institutului sau la locurile designate acțiunile lor (§ 26).

Pentruca să înleznim participarea la adunarea generală am rugat să primească în deposit acțiunile noastre și să ne transpună plenipotențele pe: „Albina“ Sibiu și Brașov; „Silvania“ Șimleu; „Economul“ Cluj; „Bihoreana“ Oradea-mare; „Oraviciană“ Oravița; „Arișana“ Turda; „Victoria“ Arad; precum și pe Rds. Domn Găvrilă Lazar, protopop Sanislău; Cl. D. Dr. Florian Stan, profesor Beiuș și On. Domn Vasiliu Leza, comerciant în Tievaniul-mare.

ACTIVA.	(Coroane)	Bilanț cu 31 Decembrie 1904.		(Coroane)	PASIVA.
Cassa în număr		4,811-17		Capital	200,000—
Escompte de bancă	244,166-19			Fond de rezervă	31,902-83
Escompte de bancă cu asig. hip.	706,643-62	950,809-81		Fond special de rezervă	3,247-74
Credit hipotecar	74,261-98			Fondul de penz. al funcționarilor	9,584-70
Credit personal	4,225—			Depuneri spre fructificare	326,522-73
Cont curent	22,268-98			Reescompte	462,454—
Giro-Conto la banca austro-ung.	508-11			Depozite de cassă	3,621-43
Efecte	4,736-25			Dividendă neridicată	876—
Realități: Casa institutului . 15,280-02				Creditorii	1,221-61
după amort. de 2% . 351-02	14,929—			Interese transitorii	23,682—
de vânzare	7,643—	22,572—		Profit curat	33,265-87
Interese de reescompte anticip.	4,004—				
Diversi debitori	4,512-61				
Mobilier	4077-15				
după amortizare de 10%	408-15	3,669—			
		1,096,378-91			1,096,378-91

DEBIT.	(Coroane)	Contul Profit și Perdere.		(Coroane)	CREDIT.
Interese: la depuneri	15,824-49			Interese: la escompte	76,709-73
la reescompte	19,876-98	35,701-90		la credit ipot. și personale	6,603-44
Contribuție: după int. la depuneri	1,582-49			Arândă și chirie	1,778-61
dare directă și comunală	4,378-09			Diverse interese: venit la efecte	368—
dare de pământ după realități	615-15	6,575-73		diferite int. și competențe	2,698-03
Spese: de cancelarie și chirie	3,523-60				3,066-03
marce de prezență	378—				
salare	7,953-54	11,855-14			
Amortizare dela cassa institutului	351-02				
din mobilier	408-15	759-17			
Profit curat	33,265-87				
		88,157-81			88,157-81

Seini, la 31 Decembrie 1904.

George Achim m. p., dir. exec. George Pop de Băsești m. p., prezid. Ioan Radeș m. p., prim-contabil.
Găvrilă Lazar de Purcareți m. p., v.-prez. Dionisiu Bran m. p. Dr. Ioan Tătar m. p. Demetriu Cionca m. p.
George Șuta m. p. Alexandru Stan m. p. Vasiliu Achim m. p.

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină ordine.

Nr. 7. (1—1)

Seini, la 17 Ianuarie 1905.

Comitetul de supraveghiere:

Romul Marchis, m. p., prezid. Nicolae Breban m. p., notar. Augustin Fasy'm. p. Andrei Pelle m. p. Dominic Rațiu m. p.

„CASSA DE PĂSTRARE”, societate pe acții în Sasca-montană.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de **practicant** la casa de păstrare soc. pe acții în Sasca-montană (Szászkabánya), se publică concurs cu termen de *17 Februarie st. n. 1905* cu salariu anual de K 720.—.

Reflectanții au a-și trimite recursurile prevăzute cu documente despre absolvirea școlilor comerciale și despre aplicarea de până aici.

Sasca-montană (Szászkabánya) la 23 Ianuarie 1905.

Nr. 9 (1-2)

Direcțiunea.

CONVOCARE.

P. T. domni acționari ai „Casei de păstrare” soc. pe acții în Sasca-montană prin aceasta se convoacă la a **IX-a adunare generală ordinară**, care se va ține în Sasca-montană Duminecă în 26 Febr. st. n. 1905 la 2 oare d. a. în localitatea institutului.

Obiecte de pertractare:

1. Raportul direcțiunii și subșternerea bilanțului.
2. Raportul inspecțiunii.
3. Stabilirea bilanțului, împărțirea profitului curat, votarea absolutoriului pentru direcțiune și inspecțiune.
4. Intărirea definitivă a contabilului Em. R. Bărăbaș.
5. Alegerea alor 7 membri în direcțiune pe 3 ani (§. 33 din statute).
6. Alegerea alor 7 membri în inspecțiune pe 1 an (§. 41 din statute).
7. Esmiterea alor 2 membri acționari pentru verificarea procesului verbal.
8. Eventuale propuneri în cadrul statutelor.

Se atrage atențiunea domnilor acționari, cumcă bilanțul censurat de cătră inspecțiune, este pus spre vederea publică din partea direcțiunii în cancelaria institutului. (§. 47 alineă 3 din statute).

Din ședința direcțiunii, ținută în 20 Ian. 1905.

Direcțiunea.

ACTIVA.	(Coroane)	Bilanțul cu 31 Decembrie 1904.	(Coroane)	PASIVA.	
Cassa în număr		8,346.13		Capital de acții	150,000.—
Escompt de cambii		315,915.—		Fond de rezervă	22,596.94
Împrumut hipotecar		188,405.—		Fond de garanță	3,123.18
Credite cambiale cu acop. hipot.		84,398.—		Depuneri spre fructificare	193,770.64
Mobilier	1,890.—			Reescompt	212,909.—
după amortizare de 10%	189.—	1,701.—		Cauțiune	2,000.—
Cassa institutului		6,000.—		Dividendă neridicată	19.55
Efecte		150.—		Interese tranzitoare	4,848.92
Anticipațiune		40.—		Profit curat	16,113.40
Spese de protest		22.39			
Diversi debitori		404.11			
		<u>605,381.63</u>			<u>605,381.63</u>
DEBIT.	(Coroane)	Contul Profit și Pierdere.	(Coroane)	CREDIT.	
Interese de depuneri capitalizate		9,058.31		Interese de escompt	22,202.87
Interese de depuneri ridicate		224.66		Interese de împrumut hipotecar	12,315.74
Interese de depuneri reescompt		11,180.09		Interese de credite camb. cu acop. hip.	6,031.61
Contribuțiune după interese la depuneri capit.		905.83		Interese de întârziere	992.84
Contribuție după interese la depun. ridic.		22.47		Proviziune	4,440.97
Contribuție erarială și comunală		4,590.63		Taxă de înscriere	348.—
Competință de timbru		47.24		Tipărituri	94.53
Spese de manipulare		367.10		Spese de întabulare	1,115.—
Salare		4,671.85			
Anunț		58.32			
Porto		102.66			
Spese de fondare		10.—			
Amortizare din mobilier		189.—			
Profit curat		<u>16,113.40</u>			
		<u>47,541.56</u>			<u>47,541.56</u>

Sasca-montană, la 31 Decembrie 1904.

Dr. Alex. Coca m. p., dir. executiv.

Emanuil R. Bărăbaș m. p., contabil.

Simion Vițian m. p.

Direcțiunea:

Maxim Jucu m. p.

Iustin Chirilla m. p.

Conturile prezente confruntându-se cu registrele principale și auxiliare, s'au aflat exacte. Nr. 8 (1-1)

Inspecțiunea:

Vichentie Balea m. p.

Pavel Vițian m. p.

Sofronie Mica m. p.

Pavel Corcan m. p.

Pavel Brinzei m. p.

Teodor Ilana m. p.

Antonie Zaharia m. p.